

2. Božie prikázanie

28. 2. 2010, 2. pôstna nedeľa – „C“

Bratia a sestry, druhé Božie prikázanie je na prvý pohľad veľmi jednoduché a zrozumiteľné – nemáme brať do úst Božie meno zbytočne: „*Nevezmeš meno Pána, svojho Boha, nadarmo! Lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo.*“ (Ex 20, 7; Dt 5, 11) V Starom zákone Židia tak uctievali Božie meno Jahve, že sa ho neopovážili ani vysloviť, ani keď čítali Bibliu. Namiesto Jahve hovorili Adonaj a Elohim (Pán). Väčšinou toto prikázanie chápeme tak, že neslobodno zahrešiť Božie meno alebo meno Ježiša Krista v hneve, ani nemáme tieto mená vyslovovať bezdôvodne, bez patričnej úcty, ale iba vtedy, keď sa modlíme alebo keď sa o Bohu rozprávame. Určite je to správna interpretácia, ale nie je úplná. Pre úplnosť treba dodať, že nesmieme zneužívať a nevhodne používať aj meno Panny Márie a ostatných svätých.

Pánovo meno máme mať v úcte, lebo žalmista hovorí: „*Pane, náš Vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi!*“ (Ž 8, 2) Božie meno je sväté. Keď ho vyslovujeme (a tiež meno Panny Márie a svätých), vždy to máme robiť s vierou a bážňou. Patrí sem napríklad katolícky pozdrav „*Pochválený buď Ježiš Kristus*“, kde sa spomína meno Ježiša Krista. Pri vyjadrení vďaky hovoríme „*Bohu vd'aka*“, „*Chvála Bohu*“ alebo „*Pán Boh zaplat*“. Keď chceme na niekoho zvolať Božiu pomoc alebo požehnanie, hovoríme „*Pán Boh pomáhaj*“ alebo „*Boh ťa žehnaj*“. A keď niečo začíname, zvykneme povedať „*V mene Božom*“. To všetko sú situácie, kde Božie meno používame veľmi správne, pretože vyjadrujeme vieru v Božiu prítomnosť, blízkosť a pôsobenie v našom živote.

Sú situácie, pri ktorých sa spomínajú sväté mená zbytočne a nadarmo. Deje sa tak napríklad v netrepezivosti, v údive, v rozčúlení alebo jednoducho zo zlozvyku. Nie je to ťažký hriech; ide o ľahký hriech proti čnosti nábožnosti, a treba si dávať pozor.

Rozhodne ťažké hriechy proti druhému prikázaniu Desatora sú **bohorúhanie** a **zlorečenie**. Pri **bohorúhaní** ide o potupenie, zneuctenie alebo zosmiešnenie Boha a svätých vecí. Môže sa udiť myšlienkami, slovami alebo skutkami (vtedy je to svätokrádež). Bohorúhanie je napríklad vyčítať Bohu nešťastie, zvalovať vinu na Boha (neschopnosť prijať kríž), hovoriť o Bohu s nenávisťou, ironicky, nepravdivo (napríklad tvrdiť o sebe: *Ja viem toľko ako Boh, ja som ako Boh*), konať v mene Božom zlo (napríklad viesť vojnu, mučiť niekoho v mene Božom) a podobne. **Zlorečenie** sa nazýva aj **kliatie**, **preklínanie**. Je to zvolávanie zla na blížneho, keď niekomu prajem veľké zlo a zvolávam na to Božiu pomoc. Ak to robím vedome, ide o ťažký hriech, ak mi chýba pozornosť alebo úmysel (prejav hnevu a netrepezivosti), ide o ľahký hriech. Napríklad formuly typu: *Bodaj (Boh daj) ťa šľak trafil, aby ťa porazilo, aby ťa Boh skáral* a podobne.

Druhé Božie prikázanie sa týka ešte dvoch situácií. Je to sľub a prísaha. **Sľub** (myslí sa, že je daný Bohu alebo niekomu inému s odvolaním sa na Boha) je úkon nábožnosti; je to vôľa, ktorá sa zaväzuje urobiť niečo viac a lepšie, alebo zrieknuť sa niečoho, čo inak človek nie je povinný urobiť. Musí ísť o rozvážne, slobodné a dobrovoľné prisľúbenie. Človek je povinný dodržať takýto sľub daný Bohu alebo v mene Božom z dôvodu autority Boha. Spreneveriť sa sľubu znamená zneužiť Božie meno a urobiť z Boha luhára.

Prisahať znamená brať Boha za svedka toho, čo tvrdíme. Je to vzývanie Božieho mena na dosvedčenie pravdy. Aby bola prísaha platná, vyžaduje sa úmysel (vedome chcem prisahať) a vonkajšia forma (prísaha je vždy verejná; vnútorná prísaha je iba sľubom). Pán Ježiš povedal: „*Ja vám hovorím: «Vôbec neprisahajte - ani na nebo, lebo ono je Božím trónom, ani na zem, lebo ona je podnožkou jeho nôh, ani na Jeruzalem, pretože je mestom veľkého Kráľa, ani na svoju hlavu neprisahaj, lebo ani jediný vlas nemôžeš urobiť bielym alebo čiernym. Ale vaša reč nech je „áno - áno,“ „nie - nie“.* Čo je navyše, pochádza od Zlého.»“

(Mt 5, 34-37) Na druhej strane apoštol Pavol píše Korint'anom: „**Boha volám za svedka svojej duši, že som iba z ohľadu na vás už neprišiel do Korintu.**“ (2 Kor 1, 23) A na inom mieste Galat'anom: „**Čo vám píšem, hovorím pred Bohom, že neklamem.**“ (Gal 1, 20) Alebo ešte: „**Boh je mi svedkom, ako si na vás ustavične spomínam vo všetkých svojich modlitbách.**“ (Rim 1, 9) Vo všetkých prípadoch volá Boha za svedka toho, čo píše, teda prisahá. Vieme, že aj Cirkev predpisuje prisahu, napríklad pri uzatváraní manželstva: „**Pred oltárom nášho Pána Ježiša Krista prisahám, že svoj manželský sľub dodržím. Tak mi Pán Boh pomáhaj!**“ V Starom zákone máme dokonca napísané: „**Boj sa Pána, svojho Boha, len jemu slúž a len v jeho mene prisahaj.**“ (Dt 6, 13) Keď teda Ježiš zakazuje prisahu, robí tak preto, aby sa nepoužívala zbytočne a nadarmo. Zrejme Ježišovi súčasníci prisahali hocikedy kvôli hocičomu. Svätosť Božieho mena vyžaduje, aby sme sa k nemu neuchýľovali pre malicherné záležitosti. Prisahať sa má len z vážneho a primeraného dôvodu (napríklad pred súdom).

Druhé prikázanie zakazuje falošnú prisahu. Vždy je to ťažký hriech, pretože Boh je norma každej pravdy. Platí to vtedy, keď prisahou niečo potvrdzujem alebo dosvedčujem (napríklad na súde), aj keď pod prisahou niečo sľubujem do budúcnosti (napríklad manželskú vernosť). Ľahký hriech je urobiť zbytočnú alebo neuváženú prisahu. Ak je však prisaha daná, musí sa dodržať.

Prosme Pána, aby sme vládali žiť v pravde a podľa pravdy, aby naše „áno“ bolo naozaj „áno“ a naše „nie“ bolo skutočným „nie“.